

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตของการเกษตรบนที่สูง กรณีศึกษา
โครงการหลวงอ่างช้าง และโครงการหลวงอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นางสาวศิริพร กิริติการกุล

วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหานักคิด สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2531.

กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารี วิบูลย์พงศ์ กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วสันต์ ศิริพูล กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะประเมินระดับประสิทธิภาพเชิงเทคนิคการผลิตของการเกษตรในที่สูง ภายใต้การส่งเสริมของ โครงการหลวงอ่างช้างและโครงการหลวงอินทนนท์ ทั้งนี้เพื่อประเมินความสามารถในการเพิ่มศักยภาพของการปลูกพืชทดแทนฝิ่น และพืชที่ต้องใช้ที่ดินมากของเกษตรกรชาวเขา การศึกษาครั้งนี้ยังได้วิเคราะห์แบบแผนการผลิต การตัดสินใจในการผลิตฝิ่น และพืชทดแทนฝิ่นของเกษตรกรชาวเขาตลอดจนศึกษาโครงสร้างต้นทุนและรายได้ของพืชต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อลดการบุกรุกทำลายป่าและการปลูกฝิ่น

ข้อมูลปฐมภูมิที่เกี่ยวข้องถูกรวบรวมโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรในสองสถานี จำนวน 175 ราย ตัวอย่างเหล่านี้ถูกสุ่มโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยให้ครอบคลุมจำนวนพืชที่ต้องการ

จากการศึกษาพบว่าแบบแผนการผลิตของพื้นที่ภายใต้โครงการหลวงสถานีนอินทนนท์ และอ่างช้างมากที่สุด เป็นแบบแผนการผลิตที่ปลูกพืชใช้ที่ดินน้อย และมีลักษณะเป็นการเกษตรถาวร การปลูกพืชที่ใช้ที่ดินมากมีสัดส่วนที่น้อยมาก

ทางด้านปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจในการปลูกพืชนั้น คือราคาซึ่งจะต้องสูงพอที่จะทำให้เกษตรกรมีรายได้เป็นที่น่าพอใจ โดยเปรียบเทียบกับพืชอื่นที่เกษตรกรสามารถจะปลูกได้และตลาดจะต้องแน่นอน

จากการวิเคราะห์ทางด้านต้นทุนและรายได้ชี้ให้เห็นว่าเมล็ดธัญพืช และสตรอเบอรี่ ภายใต้การส่งเสริมของสถานีอ่างขางและสถานีอินทนนท์ตามลำดับ เป็นพืชที่ทำรายได้สูงสุดต่อพื้นที่ และเป็นพืชที่มีศักยภาพสูงสุดในการทดแทนฝิ่น จากการวิเคราะห์ทางด้านรายได้และต้นทุน สำหรับวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคที่ตามมาชี้ให้เห็นว่า กระหล่ำปลี ถั่วแดง และเมล็ดธัญพืชที่สถานีอ่างขาง ข้าวไร่ มะเขือเทศ สตรอเบอรี่ และชุกินี ที่สถานีอินทนนท์มีการกระจุกตัวมาก ณ ระดับประสิทธิภาพที่สูงมาก ซึ่งชี้ให้เห็นว่าภายใต้เทคนิคการผลิตที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ เราจะไม่สามารถเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร โดยผ่านทาง การเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิตได้มากนักในสถานีอินทนนท์ แต่สำหรับสถานีอ่างขางเราสามารถจะเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกมันฝรั่งและท้อพื้นเมืองได้อีก แต่สำหรับเกษตรกรที่ปลูกกระหล่ำปลี เมล็ดธัญพืช และถั่วแดงนั้น เราไม่สามารถจะเพิ่มรายได้โดยผ่านทาง การเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิตได้มากนัก

Thesis Title Production Efficiency Analysis of Highland Agriculture : A
Case Study of Ang-Khang and Intanon Royal Projects, Chiang
Mai Province

Author Miss Siriporn Kiratikarnkul

Master Thesis of Economics, Chiang Mai University

Examining Committee Lecturer Dr. Songsak Sriboonchitta, Chairman
Assist. Prof. Dr. Aree Wiboonpongse, Member
Assist. Prof. Vasan Siripoon, Member

ABSTRACT

The main objective of this study is to evaluate technical efficiencies of agricultural production in the highlands under the Royal Project, Ang-khang and Intanon Stations, in order to assess the crops potential in replacing opium and land-extensive crops. Costs and returns, and cropping patterns analyses and the farmer decision making process in producing opium replacement crops (including opium production) were also studied in order to lessen the problem of deforestation and opium growing.

Primary data were gathered through interviews of 175 farm households who grew crops under study. These households were designed to cover all crops in the areas and were selected randomly.

The study found that cropping patterns in Ang-khang and Intanon Stations were mostly permanent and land-saving types of production.

Regarding important factors affecting crop decision making, it was shown that the relative price levels of opium replacing crops had to be high enough to assure farmers' "satisfactory" income. Also, market must be assured.

Gladiolas and strawberry, under the promotion of ang-Khang and Inthanon Stations, yielded highest returns per area, and were identified in the costs and returns analysis as the crops that have greatest potential in replacing opium. However, the technical efficiency analysis that followed showed that efficiency ratings of cabbage, kidney bean and gladiolas in Ang-Khang Station, and upland rice, tomato, strawberry and zucchini in Intanon Station concentrated at very high levels. This showed that not much income could be increased through technical efficiency improvement in Intanon Station. At Ang-Khang Station, however, more income could be generated for growers of potato and native peach. For those who grew cabbage, gladiolas and kidney bean in the same station, little more income could be raised through a technical efficiency improvement.